

העלון לאברכי כולל, בני הישיבות ולכל לומדי התורה

האיחוד בהידוד

המאחד בקרבו חידודים ותשובות בהלכה ובאגדה

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' יעקב קאפיל זצ"ל
בן הרה"ח ר' מרדכי יהודה זצ"ל
פרידבערג
נלב"ע אור לט' תשרי תשע"ג
תנצב"ה

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין זצוקלה"ה

כרשת נח תשע"ג

דבר תורה

"וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבָב וַיֵּצֵא יֵצְאוֹ וְשׁוֹב עַד בִּשְׁתַּת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ. וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאוֹתוֹ וְהָקְלוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וְלֹא מָצְאוּ הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ וַתָּשֶׁב אֵלָיו אֶל הַתֶּבֶת כִּי מַיִם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיִּקְחֶהּ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל הַתֶּבֶת". בראשית ח' ז' - ט'

בפרשה זו של שלוח העורב והיונה על ידי נח, ישנם כמה נקודות שצריכות הבנה וביאור. ראשית, מדוע בחר נח בדוקא בעורב לשליחות זו, ושלא התאים שלח תחתיו את היונה. הרי אם נתבונן בעופות הרבים שישנם בעולם, שכל המינים הללו היו עם נח בתיבה, ישנם עופות שניחוננו בכושר מעוף לרחוק, ישנם עופות אחרים שיכולים להגביה עוף, ומשם לראות למרחוק, וישנם כאלו שבכחם לעוף מהרה עד מאוד. וידוע שהעורב והיונה אינם מתייחדים באחת מכל המעלות הללו, הם לא המהירים שבעופות, גם לא המגביהים לעוף ואף לא מן המיוחדים במעוף למרחקים גדולים, אם כן מדוע בחר נח דוקא בעופות אלו לשליחות חשובה זו, לראות את קלו המים מעל פני האדמה.

עוד צריך להבין, שכאשר הסתיים המבול והתיבה נחה על מקומה, וכל המים יבשו ופני האדמה חרבו ואף האדמה יבשה, עדיין לא יצא נח מהתיבה, אלא המתין שה' יאמר לו לצאת, וכדכתיב (שם י"ג - ח'), "וַיְהִי בַּאֲחַת נְשָׁת מַאוֹת שָׁנָה בְּרֵאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּסַּר נֹחַ אֶת מִקְסֵה הַתֶּבֶת וַיֵּרָא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְנֵי הָאֲדָמָה. וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּשִׁבְעָה וָעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבִישׁ הָאָרֶץ. וַיִּדְבַּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר. צֵא מִן הַתֶּבֶת אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבְנֵי וְנִשְׁי בְּנֵיךָ אִתְּךָ... וַיֵּצֵא נֹחַ וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׁי בְּנָיו אִתּוֹ", וזאת משום שמאחר וה' אמר לו להכנס לתיבה, אסור היה לו לצאת בלא הוראה מפורשת מה' שיצא, אם כן צריך להבין, מה היה היתר של נח לשלח את העורב והיונה, מאחר וה' אמר לו להכניסם לתיבה וכל עוד לא הותרו לצאת, הם אסורים ביציאה (עיי' בס' 'שיחות מוסר' מאמר ד' דף ט"ו, שהאריך בענין זה).

ושלישית צריך הבנה, מדוע אכן העורב שב מיד ולא הלך לשליחות שנה שלחו, ואילו היונה הלכה וקיימה שליחותה.

זאת ועוד, שכאשר היונה חזרה לתיבה, נאמר "וְלֹא מָצְאוּ הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ וַתָּשֶׁב אֵלָיו אֶל הַתֶּבֶת... וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיִּקְחֶהּ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל הַתֶּבֶת", וצריך להבין מדוע שלח נח את ידו לקחת את התיבה, לאחר והיא כבר שבה אל התיבה, ומהו כפל לשונות הללו בפסוק, 'ותשב' ו'יבא אתה אליו'.

וביני הנצי"ב ב'העמק דבר' מאיר את עיני הלומדים בחידוש נפלא בביאור פסוקים אלו, כאשר הוא מוסיף ואומר, שדבריו אלו הם 'לפי הפשט'. וכך ביאר, שהעורב והיונה הללו שנה שלחם לשליחותיהם אלו, לא היו מן העופות שה' ציוה עליו להכניס לתיבה להחיות זרע בנימין שנים שנים לסמאים ושבעה שבעה לטהורים, אלא שהיות ונח היה אחד מהחשובים והשירים בדורו, שדרכם היה לגדל בביתם עורבים ויונים, וכדאיאט בשבת ק"ח א', וכאשר ציווהו ה' (שם ז' א'), "בֹּא אִתָּה וְכָל בְּיֹתֶךָ אֶל הַתֶּבֶת", כלל בתוכם את כל צרכי ביתו, עבדים ובהמות שהיו לצרכי ביתו, ובכללם גם עופות הללו, ועל כל לא היה כל איסור לנח לשלוחם מהתיבה ומסיבה זו דוקא לקחם עופות אלו לשליחות זו.

והנה הפקידו של העורב שגידלו השירים בביתם, היה לשימושים קרובים, ואילו תפקיד היונה היה, להביא מכתבים מרוחק או להביא דבר בפייה, ואשר על כן כשנח שלח את העורב והוא ראה שכל סביבותיו מיים, לא הלך רחוק, אלא יצא ושב לתיבה, אבל היונה שהיא מלומדת לעוף לרחוק, עשתה שליחותה, אלא שלמרות שהרוחקה לעוף, לא מצאה מנוח לכף רגלה, והיות ולא היה לה מה להשיב לנח, שבה אל התיבה בסמוך לתיבה, ולא חזרה לנח, כי חשבה שאזוניה לא יניח לה לשוב ריקם. וכשראה נח כן, בחמתו עליה שלח ידו ולקחה אליו, ואחזה בידה לחמם אותה עד שתנוח שפיותה, וללמדנה שכך ראוי לאדם לעשות עם שליח שכשל בשליחותו, שאלה באשמתו, שראוי לחמול עליו ולהתנהג עמו כמו עם שליח שעשה שליחותו, ובלפי"א מתבארים דברי הפסוק באופן נפלא ויושב כל הקושיות.

המלב"ם ביאר בדרך דומה אך קצת שונה, וזאת על ידי התבוננות בשינוי הלשון בין שליחת העורב לשליחת היונה, שבשליחת העורב לא נאמר לאיזו מטרה שלח, ואילו בשליחת היונה נותבת התורה שהיא משלחה לראות אם הקלו המים. וכתב, שאכן העורב לא נשלח כלל לדעת אם הקלו המים, אלא "שבמי קדם היו מחזיקים את העורב לעוף יודע עתידות, והיו מייחדים לו בתים מיוחדים שעל ידו קסמו כהנייה את העתיד לבא, לפי מעופו לימין או לשמאל, מעלה או מטה, בקול או מטה, והנה אותו רבים, ולכן שלחו [נח לעורב] חפשי לנפש, כדי שיראה עפ"י מעופו מצב האויר והמים, והוא יצא ושוב תמיד. והיו לו לנח סימנים ממעופו...".

ויעיין בפרקי דרבי אליעזר (פ"ב ל"ג), שכתב, "שלח נח את העורב לידע מה עולם. הלך לו ומצא נבלה בראשי הרים, ושב לו על מאכלו ולא השיב שליחותו לשלוחיו. שלח את היונה והשיבה שליחותה... מכאן אמרו, שולח דברים ביד רע כשולח ביד כסיל. ושולח דברים ביד טהור, כשולח ביד ציר נאמן לשלוחיו".

וע"י בסנהדרין ק"ח ב', "וישלח את הערב. אמר ריש לקיש, תשובה ניצחת השיבו עורב לנח, ואמר לו רבך שונאני ואתה שונאתני. רבך שונאני, מן הטורחין שבעה, מן הטמאים שנים. ואתה שונאתני, שאתה מניח ממין שבעה ושולח ממין שנים, אם פוגע בי שר חמה או שר צנה לא נמצא עולם חסר בריה אחת...", וע"י בב"ר ל"ג ה', "ו' יודן בשם ר' יהודה ב"ר סימון, התחיל [העורב] משיבו תשובות, אמר ליה, מכל בהמה חיה ועוף שיש כאן אי אתה משלח אלא לי... אמרו לו הקב"ה [לנח], קבלו, שעתידי העולם להצטרך לו, אמר לו [נח לה'] אימת, אמר לו [ה'], עד ב'ששת המים מעל הארץ, עתיד צדיק אחד לעמוד ולייבש את העולם ואני מצריכו לו הה"ד (מ"א ז"ו א'), והעורבים מביאים לו לחם ובשר בבקר ולחם ובשר בעורב...".

ומציאה כשרה אינה ה' ליד, בספר פירושי התורה לבעלי התוספות (בראשית ח' ז' אות ט"ו), "בשנת חסר ו', והוא למפרע תשבי, שהשיב לו [הערב לנח], שלא הגיע הזמן להיות שליח עד אליהו... שאל הר"י זלמן בן חסיד, וכי נביא היה אותו עורב. [ועוד] והאיק היה יכול להיות לו כ' ימים בין רבים, והלא אין שום עוף יכול לחיות ימים רבים כאלה. והשיב לו הר"י אברהם, ודאי נורק בו נביאות ההיא שעתא... והוא דבר נורא ופלא עצום, שלא זו בלבד שה' פתח את פי העורב להשיב דברים לנח, אלא אף נורק בו נביאות וזכה אותו עורב מתיבת נח להאריך ימים כה הרבה, והוא היה אחד מהעורבים שהביאו לאלוהו הנביא את מזונו.

כתב חידה

נכד הנביא הגדול הייתי,
ואל הצדיק שמלך התייחסתי.

מאחרוני בני אבי נמנתי,
ומפני ענותנותו זכה ללידתי.

נקראתי כשתי המקומות,
וכאחי הראשון למרידות.

מי אני?

רמז: דמות הקשורה לפרשה

תזכורת: הקשר בין הדמות לפרשה הוא בהזכרתה או ברמיזה בפרשה או בפרשי

חילוקא דרבנן

כתיב (בראשית י' ה'), "מֵאֲלֶה נִפְרְדוּ אֵיִי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ לְלִשְׁוֹ...". וכן (שם כ'), "אֵלֶה בְּנֵי חָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְלִשְׁוֹתָם בְּאַרְצֹתָם בְּגוֹיִהֶם", ומשמע שכבר באותה שעה דיברו האומות שפות רבות ושונות.

ע"י בפסוק (שם י"א א'), "וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שְׁפָה אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים", ופרש"י, "שפה אחת. לשון הקודש", משמע דכולם דיברו רק בלשון הקודש.

וצריך ביאור!!!

בין חידות

מה הקשר בין איסור לא תתגודדו, לדין 'סמיכות גאולה לתפילה'.

מעשה רב

אחרי שסיים ראובן את התפילה ביום שבת קודש, הלך לבית הכנסת הסמוך, שם ערך ידיו קידוש לרגל ה'אופורו' לבנו. כשכנס לבית הכנסת, שם אחזו עדיין ב'חזרת הש"ץ', כגש בשמעון שכנו, שאף הוא התפלל בבית כנסת אחר וסיים כבר את תפילתו, והשנים החלו לשוחח יחדיו.

לוי, אחד ממתפללי בית הכנסת, ניסה להסות אותם לבל ידברו בבית הכנסת בשעת התפילה, אך ללא הועיל. כשיגש אליהם לוי לאחר התפילה ושאלם, איך לא חששתם לאיסור החמור של שיחה בחזרת הש"ץ, מלבד הפרעה שהיתה בו למתפללים השיבוהו, כמדומה שדיברינו בלחש בקצה בית הכנסת לא הפריע למתפללים, ואם אכן הפריעה לך, אנו מתנצלים על כך ומבקשים את סליחתך.

ולגבי עצם האיסור של שיחה באמצע חזרת הש"ץ, הוסיפו ואמרו לו, מה שגערת בנו משום ההלכה שהשח בשעה זו וגורעים בו (שרע אור"ח סי' קכ"ד ס"ז), כמדומה שלא היה במקומו, שהרי אנחנו כבר התפללנו ושמענו את החזרה, כך שכלפינו אין כאן דין חזרת הש"ץ שאסור לנו לשוח בו.

לעומתם טען לוי, שהיות וכאן בבית הכנסת הציבור עוסק בתפילה, על כן, כל מי שנכנס לבית הכנסת, גם אם הוא סיים את תפילתו, ואינו צריך לשמוע את הש"ץ, בכל זאת דין חזרת הש"ץ עליו לענין האיסור לשוח, גם אם שיחתו זו אינה מפריע כלל למתפללים.

השאלה היא, הצדק עם מי ?

מעניינא דסדרא

קיי"ל דמצות 'תלמוד תורה' נדחית מפני כל 'מצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים' איזה מצוה שיש לה רמז בפרשתינו, לכאורה נדחית מפני ת"ת.

ל הזכיות שמורות ל'איחוד חידוד' ולרבים הכותבים - מודיעין עילית - ארץ ישראל

מתוך הודאה ותהלה לבורא עולמים ית"ש על חסדו הרבים עמנו על כל צעד ושעל, בכל עת ובכל שעה, וביתר שאת בקיומו של הגליון "האיחוד בחידוד", ובמיוחד כעת בעמדינו בפתחה של השנה השביעית, והמשכיותו בסייעתא דשמיא מרובה, וכן יעזור השי"ת שנמשך לזכות את הרבים להגדיל תורה ולהאדירה.

לבקשת הרבים, אשר חדשים לבקרים חקרו ודרשו, לפרט כללים ופרטים בעניני גליון דנן, הננו באים גם בפתחת שנה זו שתתחדש עלינו ועל כל בית ישראל לטובה, לרענון את הנפש מאז הגליון הראשון, וגם לרבות כללים חדשים, שבמשך הזמן נזדקקנו להוסיף ולגרוע לפי הענין.

בהזדמנות זו המערכת מביעה את הערכתה הרבה, לאותם יקרי רוח, הראשונים לכל דבר שבקדושה, הזוכים מידי שבעה שבועות, לכבוד את ה' מאונם ומנהוגם, ולא חוסכים במאמצים, להדפיס ולהפיץ במקומות מגוריהם, הן אותם שבארצינו הקדושה, והן שמעבר לים, שבזכותם הגליונות מגיעים ומופצים במדינות רבות ועשרות ערים ברחבי תבל, שארשים גיבורי החיל, וזכות הפצת תורה ברבים תלויה בהם. ברצוננו ד' עליכם להתברך בכל מיילי דמיטב ברו"ג, אכ"ה.

זכינו בס"ד לשמש כ'דולה ומשקה' לאלפים הצמאים לדבר תורה, המצפים משבוע לשבוע להופעתו של הגליון, כפי אשר יעידון גידונו אלפי האגרות, אשר הגיעונו במשך הזמן מאז זכינו בס"ד להופעת 'האיחוד בחידוד', תודות ליוזמתו של מכובדינו הדגול, צורבא מרבנן שליט"א, ממשפחת רם, בן גדולים, אשר טרחה ללא לאות בעול החזקת הגליון, ושותר גם בכתיבת חלק מהחידוד"ת הנדפסים. יברכהו השי"ת בכלל כל מזכי הרבים בכל מיילי דמיטב, אורך חיים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, רב נחת דקדושה מכל יוצ"ת, אכ"ה.

ולהכתובים הנכבדים, באשר מן הנמנע מלהביע באופן מיוחד לכל אחד ואחד עבור מכתבו את ההערכה הראויה, בפרט אותם מכתבים אשר ניכר כי הושקעו בהם מאמץ וזמן רב, נביע בזאת בכללות תודה וברכה לאלפי בית ישראל, על האגרות המאלפות, אשר מגיעות מארץ הקודש ומכל קצווי תבל (ארג"ב, קנדה, צרפת, אנגליה, בלגיה, שווייץ, מלזקה, ברזיל ועוד), מלבד ברכות ומכתבי עידוד וכו', אנו רוצים להודות במיוחד לאותם רבים שמעירים ומאירים, מעוררים ומבהירים, ואין ספק שחלק רב להם בהעמדת הדברים על דיוקם יותר ויותר.

כמובן שאין באפשרותינו להדפיס את החומר הרב שמגיע מידי שבוע, אם מחמת מועד קבלתם, או מסיבות אחרות (אשר מפורטים יותר בכללים המצורפים בגליון הנוכחי), אך כל המכתבים המגיעים, נקראים בתשומת לב, ואותם שיש בהם תוספת חידוש וכיו"ב, נשמרים בבית אוצרנו, ואי"ה עוד חזון למועד, לכשנדיפסם בל"ג במהדורה מיוחדת את כלל החידוד"ת שנדפסו ויודפסו בעז"ה בעתיד.

ובכן יה"י מלפני השי"ת שכשם שעזרנו עד כה לעמול בתה"ק ולכבדה ולהדרה, בהפצת מעיינותיה חוצה, כן יעזרנו השי"ת ביתר שאת להוסיף עוד ועוד להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך דקדוק לאמיתיה של תורה, ויה"י שתשרה שכינה במעשי דינו שלא נכשל ח"ו, רק סולת ברורה ונקיה, וחפץ ה' בידינו יצילה להרבות כבוד שמים, ונזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

"שני תלמידי חכמים המחדיין זה לזה בהלכה, הקב"ה מצליח להם... ולא עוד אלא שעולין לגדולה... למיימינן בה אורך ימים... שני ת"ח הנוחין זה לזה, הקב"ה מקשיב להן". שבת ס"ג א'. ובכ"ט פ"ק: המהלך, שואלך ומשיבך, ולא לקפח חלף להתחלף. של תורה, שמשפסין טעמינהו בדקדוק ובכריז, כימין המיומנת למלאכה. הגוחן זה לזה. נשאלין ונתנין בה נחת רוח, מתעסקין כדי שילמדו זה מזה.

מטרת החידוד

מטרת החידוד, לעורר לב המעיניים, הן לבקיאות והן לחילוקים, בנושאים מגוונים בש"ס ופוסקים, מדרשי אגדה ואגדות חז"ל, והתועלת עצומה, ופוק חזי שגדולי ישראל, כבעל 'האגור' ובעל 'בן איש חי' חיברו חיבורים שלמים בסגנונות אלו.

זכינו בסייעתא דשמיא מיוחדת, ואנו כבר בתחילת השנה השביעית להוצאתו לאור עולם של האיחוד בחידוד במהדורתו זו [מלבד המהדורה בלשון לע"ז שכבר בפתחה של השנה הארבע עשרה], ובי"ה עולה על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן, וכאשר יעידון התגובות הרבות למאות אלפים שהשיגונו עד כה בס"ד, כן יתן השי"ת שיוסיפו וישוחו בס' יושבי שער באהלי תורה בארץ הקודש ובח"ל, להגדיל תורה ולהאדירה. לבקשת רבים אנו שבים ומפרסמים את הכללים של גליוני 'האיחוד בחידוד' [הכללים יפורסמו רק מעת לעת ועל כן רצוי לשומרים].

החידות מחולקים לששה סוגים קבועים [ועוד אחרים שאינם קבועים]. א. כתב חידה. ב. מעשה רב. ג. חילוקא דרבנן. ד. מבין חידות. ה. מעניינא דסדרא [ולקראת 'שבת מברכים' מוסיפים חידת 'מעניינא דירחא', ובעידנא דמועדא' מוסיפים חידת 'מעניינא דמועדא', וכן על דרך זה]. ו. סיפור ושאלה בציוד.

א. כתב חידה - יכלול 'ששה הגדרות על אישיות מסוימת', המוזכרת בפרשה או בפרש"י.

ששת ההגדרות הם על אותה האישיות, למעט אם כתוב ש'בנו נהג כן', או ש'אביו חי כך וכך' וכל כה"ג, ובכדי לידע אם אכן מדובר באישיות הנכונה, בהכרח שכל ששת ההגדרות יתאימו.

אם אחת מההגדרות אינה מתאימה, יתכן והתשובה אינה נכונה, או שיש מאמר חז"ל בענין, שאינו ידוע לפותר. לפעמים התשובות הם רק לפי דעה אחת, ופעמים רבות כדעה השניה הלא ידועה כ"כ.

אין התשובות ע"פ משחקי מילים או כל כה"ג, אלא רק ע"פ ידיעות מורחבות בדברי חז"ל ורבותינו הראשונים.

כמו"כ, בפירושים של מילים מסוימות, נשתדל תמיד לדייקם ע"פ פירושי רבותינו הראשונים ולא ע"פ המדובר בשפתנו.

הקשר בין הדמות לפרשה, הוא בהזכרתה או ברמיזתה בפרשה או בפירוש רש"י.

ב. מעשה רב - יכלול 'מעשים שהולידו ספק הלכתי', המעשים ארעו באופן דומה למוצג כאן [אך יתכנו שאלות על מעשים אפשריים].

ג. חילוקא דרבנן - יכלול 'שאלות ותשובות וחקירות בענינים שנראה לכאורה סתירה בין ב' סוגיות וכיו"ב', או בדברי הראשונים וגדולי האחרונים, בשמעתתא, הלכה ואגדה.

ד. מבין חידות - יכלול 'שאלות של היכי תימצוי', כמו איך יתכן מציאות תמוהה כזו וכזו, או דין מחודש בלתי ידוע וכל כיוצ"ב.

השאלות אינם בהכרח לפי ההלכה הפסוקה, אבל תמיד לפי שיטות מגדולי הראשונים או האחרונים.

ה. מעניינא דסדרא - יכלול 'שאלות על דין או נושא מפרשתינו' [וכן על דרך זה 'מעניינא דירחא' ו'מעניינא דמועדא' וכדו].

ו. סיפור ושאלה בציוד - יכלול 'סיפור שבציוד שאלה', שפתרונו הוא עפ"י דברי רש"י בפרשה.

הסיפור נכתב במטרה לעורר את בני המשפחה ללימוד הפרשה עם פרש"י, וזאת מלבד המטרים החינוכיים השזורים בינות למעשה.

להשגת התועלת הרצויה, מומלץ ללמוד הפרשה עם פירוש רש"י, לפני קריאת הסיפור.

הסיפור בדרך כלל מבוסס על 'מעשה שהיה', ולמרות כן אין להסיק ממנו מסקנות הלכתיות או הנהגתיות [עפ"י רוב, כל השמות הפרטיים והמשפחות בסיפור, שונו מטעמים מובנים].

כללים בעניני התשובות

א. על התשובות להכתב בכתב קריא וברור [כתב בלתי קריא וכיו"ב, מונע מאתנו לפעמים להתייחס לדברים].

רצוי להשאיר את שולי הדף ריקים, כשתי ס"מ בכל צד ולמעלה ומטה, שכידיע שולי הדף בפקס פעמים רבות אינם ברורים.

יש לכתוב בביור את שם השולח, כתובתו ומס' טלפון במקום בולט בראש פקס התשובות [אך לא בקצה הדף].

ב. יש לכתוב לפני כל פתרון, על איזה מהשאלות או מהחידות הוא נכתב.

ג. התשובות לכל השאלות יכולות להיות מגוונות, למעט אם צוין במפורש בשאלה, שלילה למקרה מסויים.

ד. התשובות צריכות להיות מעוגנות במקור נאמן, אך ניתן לציין סוגיא או ספר מסויים, שמתוך הדברים יש להביא ראיה לנוכחות התשובה.

ה. תשובה שאינה מנומקת וללא מקור, אינה נחשבת [כגון, תשובה ל'מעשה רב' בסגנון 'הצדק עם פלוני', בלא לנמק מדוע או מבלי לציין מקור, וכן תשובה ל'כתב חידה' בסגנון 'הדמות היא אלמוני', בלא לפרט מתוך האיך התשובה מתאימה לכל ההגדרות (או לכה"פ לארבע מתוך שש הגדרות), וכן כל כה"ג].

ו. על מנת להשתתף בהגרלה, מספיק להשיב על אחת מהחידות, אך כל פתרון נכון של חידה ושאלה נוספת, מזכה בזכות השתתפות נוספת בהגרלה.

ז. תשובה נכונה משתתפת בהגרלה [אף אם אינה התשובה המודפסת].

ח. התשובות ויפיעו בעז"ה בגליון הבא במדור 'משיב דבר', משולב בתשובות הפותרים החשובים.

תשובות שיש בהם הוספות והערות, המגיעות למערכת עד בוקר של יום שני בשעה 8:00, נשתדל בל"ג לשלבם בתשובות המודפסות, ע"פ שיקול דעתם של הרבנים הכותבים [לאחר ה"ל, לא תמיד ניתן לשלבם, ואי"ה עוד חזון למועד].

ח. יודגש, כי בהיותו ומדובר בגליון לבני תורה ובדרכם של רבותינו גדולי ישראל זיע"א ויבלחט"א, הרי שנימנע מלצטט בדברינו איזה ענינים, הן בנושאים והן ממחברים שאינם יודעים אם נמנים על שלומי אמוני ישראל, ולכן רצוי מאוד, שהכותב שם של ספר ממחבר שאינו ידוע וכיוצ"ב, יכתוב את שם המחבר ושנת ההדפסה, ומימי נתנו ההסכמות אם ישם, או לחילופים, יביא מספרים חשובים וידועים המצטטים מספרו.

ט. פותרים המעוניינים ששםם ישאר חסוי או שיופיע רק בר"ת כאשר מביאים מדבריהם בתוך התשובות, יציינו זאת במפורש (ולא לשלוח בשם בדוי וכדו'), ובעז"ה יתן נשתדל לכבד את בקשתם, למעט, במקרה שזוכה בהגרלה, שמפני סיבות מסוימות לא נוכל לזכות בעילום שם.

י. כל פתרון נכון, יצורף להגרלה השבועית [סיפור ושאלה בציוד, בהגרלה נפרדת].

יא. אנו שמחים לקראת מכתבי הערות והארות המחכימות, ככלל, כל מכתב נקרא בתשומת לב הראויה לו, אלא שלא תמיד מתאפשר להגיב על בקשות הקוראים [עד כה, משך למעלה ממאתיים גליונות שבסייעתא דשמיא יצאו לאור עולם, הגיעונו אלפי אלפי תשובות הערות והוספות וכו', חלק גדול מהם שמורים תחת ידינו, ואי"ה, עוד חזון למועד לפרסם את החידושים שבהם].

יב. אין לשלוח אותו דף פעמיים [ואף לא לשתי מספרי הפקס השונים].

תקנון ההגרות

א. כל התשובות הנשלחות נבדקות אישית אחד לאחד ונכנסות להגרלה השבועית.

ב. זוכה שעלה בגורל באחד השבועות, יכול להמשיך ולהצטרף להגרות הבאות, אך זכות השתתפותו מוגבלת לפרס הראשון [והגדול] בלבד, ולאחר ששה שבועות חוזר להשתתף כרגיל.

לתשומת לב אלו השואלים מדוע עדיין לא זכו למרות היותם שולחים קבועים, ואילו אחרים זכו וחזרו וזכו, להוי ידוע שבדרך כלל בכל שבוע מגיעים למערכת מאות רבות של תשובות, וענין ה'זוכה בהגרלה' הינה מ'נפלאות תמים דעים'.

ג. תשובה הנשלחת לאחר המועד, אין התחייבות לצרפה להגרלה.

ד. אלו שעלו בגורל וזכו, יוכלו לקבל את הספרים באחד משלשת 'תחנות החלוקה', בעיה"ק ירושלים, בבני ברק ובמודיעין עילית, כפי אשר יתאמו עמם.

ה. כל כללי ופרטי ההגרלה, הם בכפוף ל'תקנון ההגרלה' הנמצא במערכת.

רב לחדד שכלם בתורה ודברי חכמה, לקטתי ואספתי מחכמי המשנה והתלמוד, זה הים גדול תלמוד בבלי, וגם מן חכמת נושאי כליו, דברים המחכמים את הלב ומחדדים השכל...".

מתוך הגיוני המחבר נ"ו לחלק הנקרא 'חדוד בדברי תורה'.

"**החלק** הזה קראתיו חדוד בדברי תורה, והוא קשיות ותרוצים בדרך סברה ודרך המצאות שכליות בנויים על פי השכל אשר לקחתים ואספתים מן ים התלמוד, מדברי התנאים והאמוראים והחונים עליהם. והן הן אשר הייתי מחדד בהם את שכל בני ביתי בתוך הסעודה ואחר הסעודה, בלילות וימים טובים, ולפעמים גם בלילות ימות החול על יד על יד. **ואמרת** טוב לרשם אותם על ספר למזכרת כדי שיהיו לאחר זמן מצויים ביד המלמדים לחדד בהם התלמידים, או לחברים זה את זה כדי שיולידו סברות משכלם, וימציאו מיני המצאות בדתם ובנינתם, ובוז יתחדד שכלם ותרחב הבנתם ותאיר חכמתם, כי נודע שהשכל יתחדד מאד כשמוליד המצאות חדשות".

מדברי שו"ת זכר יוסף להגר"ז שסערן זצ"ל משאויל.

"**נהוג** מימים מקדם, לנסות שכל האדם לחדדו, למצוא דבר נפלא בתחילת העיון, מצד נושא או בהיותו סותר את עצמו, והיותו נגלה בהמצא הנקודה מידעת נושא, כמו חידת שמשון ומרעיו, וכמ"ש בביאורי למשלי כ' א' - ו'. **ולתכלית** זה השתמשו האגור ומהר"י מינץ סימן ט', ומהר"י מברונא סימן קמ"ח וקמ"ט, וכמוהם בדורות האחרונים, בפתח השער משו"ת ר"ב אשכנזי מאורלא, ועולת יצחק, וטוב רואי שבסו"ס מגדל דוד, דברי חכמים וחידותם, ועוד וזולתם, שקבצו ענינים שונים, לחדד הרעיון, לגלות הסתום בתחילת העיון, ולנסות זכרון התלמידים בבקאותם ולשנן בהם. **ובהג**, הנני גלות קבוצת חידות והיכי תימצא, שהמצאתי אנוכי, יותר משהשע עשר מאות במספרם, על סדר חלקי השו"ע, וגם דיני קרבנות וקדשים, וטומאה וטהרה, ובתוכם כמה דינים מחודשים, מילתא בטעמא, ואשר כאלה נמצא מפורז, בדברי חז"ל כמדרש משלי סימן א', ותרגום אסתר ממלכת שבא, בבואה לנסות את שלמה בחידות, שציררו מענינים שבני אדם רגילים לאמרם, מהו שבעה יוצאין ושבעה נכנסין...".

מתוך ההקדמה ליספר חזון לבעל 'האגור',

אשר חיבר ויסד החכם מהר"ר יעקב בן מוהר"ר יהודה לנדא ז"ל והוא הצעות חידות ופתרונם, ליודעי דת ודין נתנם, **בוזה אופיר הם משובצים, ואליהם לא ישוו כל הפצרים.** [מבוסס שער הספר]

"**בהיות** כי המצות המעשיות סתומות בפירושיהן. והתלמוד ארוך ארוכה מארץ מדתו ורחבה מני ים. ולבות בני אדם קצרו להשיגו על אמתתו. ודברים רבים אשר הם עמוקים ונראים הפכים מן האמת. והסברות מפורזים ומפורדים בקצוי התלמוד. נערתי חצני ללקט בעמרים אחרי הקוצרים. וקבצתי מהם כפי ההזדמן. לא ככוונה ורצון מאשר למדתי מעט מזער. ולמנן יהי לי למשמרת.

חקקתי הענינים אשר הם זרים לשומעיהם. ונראים הפכים ומכחישים האמת. וכאשר יתבונן בהם המתבונן. ימצאם כולם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת. וקראתיים חידות. וחקקתי החידות בכתב אמת חרות על הלחות למען אתנחם ממעשינו. ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה ה' ולא יחשב לי לסכלות. ולא להתפארות ולא לסכלות. כי כוונתי לשם שמים ורחמנא ליבא בעי ולא להתפארות כי אין בזה הפועל דבר שישתבח בו הפועל. ושלמת הפעולה יורה על שלמות הפועל ועל כל פשעיו תכסה אהבה.

וקראתי לקבוץ המעט הזה **ספר חזון** כי ההשגות הנעלמות כשישיגם החוקר אחריהם. נמשלים לחזון ולנבואה כי החזון והנבואה ישיגם החוזה בפתע פתאום מצד התגברות עליו השפע האלוקי מה שאי אפשר להשיג לחכם כי אם בטורה וביגיעה פעמים רבות ובהקדמות רבות, וכאשר יעמוד אדם על הדברים העמוקים נראה לו כאילו בא לו מצד השפע העליון...".

מתוך ההקדמה לספר 'אמרי בינה', למרנא ורבנא... כמוהר"ר יוסף חיים זצוק"ל מבגדד בעל ה'בן איש חי'.

"**ואחר** הדברים והאמת אשר דברתי ושפכתי שיחתי לפני קוני, אגידה ואספה לפי תמי לעיני בני עמי, זה דרכי מילדותי לאהב משל ומליצה דברי חכמים וחידותם, ולהתחכם מעמק סברתם ושכלם והכמתם, ולשתות מים זכים מים חיים הנובעים מפומיהו דרבנן תנאי ואמוראי ורבנן סבוראי, חכמי הדורות קמאי ובתראי, על כן כדי להיטיב ולזכות לילדים ותלמידי דבי

מאמר בענין תשובה על חידה

ששמע מהגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מעשה שאירע עמו בילדותו, היה זה כשהאדמור מגור, האמרי אמת זצ"ל, הגיע לבקר לראשונה בארץ ישראל, באו לראותו רבים מבני הישיבות, והאדמור שאל את כל הצעירים שביניהם שאלות, מספר הגר"צ, כשנכנסתי לחדרו של הרבי שאלני מה אני לומד, וכשהשבתי לו 'מסכת שבת', שוב שאלני כמה פרקים יש במסכת, ועניתי לו עשרים וארבע. כעת שאלני הרבי, מדוע יש במסכת שבת עשרים וארבע פרקים, באותה שעה 'אלמתי דומיה', לא ידעתי תשובה לשאלתו, ומיד יצאתי ומיהרתי לרוץ ברחובות ירושלים, למקום תלמודו של הגאון רבי יעקב חיים סופר זצ"ל, בעל ה'כף החיים', נכנסתי אליו ושאלתי את שאלתו של הרבי.

יקבלו חצי מן הגמול שהובטח, לכך נתן להם רק את החליפות, ולא את הסדינים [ובמלב"ם למד בדבריו, שהיה זה מדין 'ממון המוטל בספק חולקין'].

עוד מצאנו כדבר הזה במדרש, מעשה באחד מבני 'אתינס' שהגיע לירושלים, נכנס לבית הספר וראה ילדים יושבים ורבים לא היה לפניו, ושאלם שאלות והם השיבוהו, אמרו לו הילדים, בא ונעשה עסקה בינינו, שכל מי שישאל את השני שאלה והנשאל לא יוכל לענות עליה, יקח המנצח את בגדיו של המנוצח, ולאחר שהסכים ואמר להם שהוא בראשונה, שהרי הם בני המקום ועליהם להשיב ראשונה, אמרו לו הילדים, אדרבה, אתה מבוגר יותר, ולכך עליך לענות בראשונה, ולאחר שהסכים לדבריהם שהוא ישאל ויענה ראשונה, שאלוהו דבר חידה, וכשלא יכל לענות להם, הוצרך לפשוט את בגדיו ולהביא להם.

רבים מסתפקים ושואלים, האם מותר לענות תשובה על שאלה וחיזה שנשאלו, ולקבל על כך תגמול או הערכה, כאשר שמעו את התשובה מאחד, ובלעדיו לא היו מגיעים לתשובה.

בכדי לידע מה היא דעת תורתנו הקדושה בשאלה זו, נביא בזה מדברי הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שעמד בשיעורו בענינים אלו, והביא את המקורות העוסקים בעניני חידה ושאלה.

השיב לי הגר"ח, היות ושבת נקראת 'כלה', וכלה מתקשטת בעשרים וארבע קישוטים', לכך גם למסכת שבת יש עשרים וארבעה פרקים. שמחתי על התשובה כ'מוצא שלל רב', ומיהרתי לשוב אל הרבי ולענות לו את תשובתו של הגר"ח, ואכן הרבי שמח עם התשובה שהבאתי, ונתן לי בחיבה על תשובתי שתי מטבעות 'גרש'.

באותה שעה חרה אפו של האורח והלך לרבי יוחנן רבם ואמר לו, כל כך הרבה רעה יש אצלכם, שכאשר מגיע אורח ביניכם אתם נוטלים לו את בגדיו, אמר לו ר"י, אולי שאלוך שאלה ולא ידעת לענות להם, וכפי שסיכמתם לקחו את בגדיו, השיב לו האורח שאכן כדבריו. שוב שאלו ר"י בדבר השאלה ששאלוהו, וענה את התשובה הנכונה, מיד הלך אותו האורח לילדים, אמר להם את תשובתו של ר"י ולקח את בגדיו, אמרו לו הילדים, עליך נאמר הפסוק 'לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי', שאילולא שהיו מגלים לך, לא היית מוצא תשובה לחידתינו. ע"פ איכ"ר א' י"א.

בנביא (שופטים י"ד) נכתבה 'פרשת שמשון', הכוללת בתוכה עניני חידה, שכאשר עשה שמשון משתה והיו עמו שלשים מרעים, אמר להם שמשון, שהוא יחוד להם חידה, והיה, אם הם יגידו לו את התשובה עד סיום שבעת ימי המשתה, הוא יתן להם שלשים סדינים ושלשים חליפות בגדים, אך אם הם לא יוכלו לענות לו, אזי כל אחד מהם יצטרך לתת לו סדין וחליפת בגדים, ולאחר שלא יכלו לענות על החידה, הלכו לאשתו של שמשון ואיימו עליה שתפתה את שמשון שיאמר לה את פתרון החידה, והיא תגלה להם, ואם לאו, הם ישרפו אותה ואת בית אביה באש.

ממשיך הגר"צ בסיפורו, כשבאתי לביתי וסיפרתי מה שאירע עמי היום והבאתי את המטבעות, לקחה אמי חוט וקשרה בו את המטבע [המטבע היה עם חור], ותלתה אותו בצווארי לקמיע', ומאותו זמן היה לי הרבה הצלחה בתלמודי.

פשטות המדרש נראה, שממה שר"י גילה לאורח את התשובה וממתנה יכל לקבל חזרה את בגדיו, ניתן להוכיח שאפשר לשמוע תשובה מאחר, רק הילדים טענו עליו שאין זה הוגן, 'דאת'ל שאסור, היאך ר"י גילה זאת לאיש, כאשר בזין היה צריך להפסיד את בגדיו לילדים, אלא בע"כ שאפשר לגלות.

ולאחר שאשת שמשון בכתה והציקה לו בדבר החידה, הגיד לה שמשון את פתרונה והיא אמרה אותה להם, ועוד טרם שקיעת החמה של היום האחרון, הם באו ואמרו את פתרון החידה לשמשון, והבין שמשון שכל ידיעתם היתה רק ממה שמעו מאשתו [למרות שהם ניסו לשנות את לשון התשובה ממה שמעו, ואמרו מתוך פלפול ועיון, וכל זאת כדי שמשון לא ירגיש שכל ידיעתם היתה מאשתו, בכל זאת הבין שמשון שמקור דבריהם הם ממנה, ולכן אמר להם "לולא חרשתם בעגלתי" - ע"פ האברבנאל], ואעפ"כ הוא הלך ושקלונה, הרג שלשים איש והפגיש מהם את חליפותיהם, ונתנם לאותם שלשים מרעים שענו על חידתו, וחרה אפו ועלה לבית אביו.

לפי כל הדברים שהובאו בזה, סיים הגר"י זילברשטיין שליט"א את שיעורו המרתק, נמצאנו למדים שדרכו של עולם, שהחד חידה ושואל שאלה, אין כוונתו בהכרח שידעו מעצמם את התשובה, אלא שיעיינו ויחפשו וישאלו, ולבסוף יגיעו לתשובה, אף אם שמעו מאחר, תשובתם ראויה לשבח.

בשו"ת רב פעלים, ח"ד, חו"מ סימן ה', בריש דבריו רצה להוכיח כן, שתועיל 'שאלת חכם' גם בנידון זה, אבל בהמשך דברי התשובה דוחה דבריו, וכותב שיתכן שלאחר שראה ר"י את תרעומתו של האורח, למרות שיע"פ דין אל היה מקום לתרעומתו זו, בכל זאת הפץ שתלמידיו נהגו עמו 'לפנים משורת הדין', וידע ר"י שבעבור רצונו ובקשתו, תלמידיו ימחלו לו לאותו אורח, ולכן גילה לו את פתרון החידה, אך ר"י חשב לומר זאת אח"כ לתלמידיו, וברור היה לו שלא יקפידו על כך, לכן עשה כן, אבל לעולם יתכן ואסור לנשאל לשאל לחכם ככה"ג, ואסור לחכם לענות כשיודע מה מטרת השאלה.

והנה צריך ביאור בהנהגתו זו של שמשון, שהרי הוא הבטיח להם שלשים סדינים ושלשים חליפות, ולבסוף נתן להם רק שלשים חליפות, מ"מ, אם הוא סבר שעל תשובתם זו שהם שמעו מאשתו מגיע להם את התחייבותו, היה לו לתת להם גם סדינים, ואם הוא סבר שעל תשובה זו לא מגיע להם דבר, מדוע נתן להם את החליפות.

אשר על כן, הואיל ומטרתו של "האיחוד בחידוד" הוא, לעורר את הציבור לדון ולעיין בשאלות ובסוגיות שעליהם שאלנו וכתבנו, 'בשבתך בביתך ובלכתך בדרך', ב'סעודת שבת' ובנסיעות, בכל מקום ומצב, גם התשובה 'המצא תמצא מכל מקום', מפי סופרים וסופרים, או מפי השמועה, איש מפי איש, כולם שווים ורצויים וראויים להצטרף למנין הפותרים והמשיבים, עם מתן שכרן בצידו, כנהוג על ידי ההגולה השבועית, שהרי כל מטרתנו היא, להגדיל תורה ולהאדירה.

המשך הגר"י זילברשטיין שליט"א את שיעורו וסיפר,

מכח קושיה זו מבאר האברבנאל (והובא גם במלב"ם), שמשון נסתפק בשאלתינו, מה דינו של השומע תשובה מאחר, האם מגיע לו הגמול שהובטח, שדעתו היתה שלא מגיע להם, ואדעתא דהכי הוא לא התחייב, ואילו הם טענו שכל עוד שלא התנה כן, הוא מחוייב לשלם להם את גמולם, ולבסוף נתפשרו במיצוע, שרק

ממנו אם יוכל לעזור ולסייעו להתיישב במיטתו. וכך כשהוא ישוב במיטה, פנה מרדכי בתפילה לה', ואמר שהוא מקבל על עצמו בלי נדד, שעם ריפוי ממחלתו הוא יכתוב ספר עם וורטים ונפלאים על התורה שנאמרו מפי גדולי ישראל, ספר שיוסיף מתיקות התורה למעינינו, בו, והוא מבקש מה' שיצילו ממצבו הקשה הזה, וישלח לו רפואה שלימה מהרה, בכדי שיוכל לקיים את הקבלה החשובה שקיבל.

הסגולה של הקבלה יחד עם התפילות הרבות שמרדכי ובני ביתו התפללו, ובצירוף תפילותיהם של כל בני הקהילה, בקעו על שצירי ההיקי הגנולים, והגיעו עד לפני כסא הכבוד, וה' קיבלם בחביבה, ושלח למרדכי רפואה שלימה, כאשר תוך כמה שבועות כבר שוחרר מבית החולים, ולא עברו ימים מרובים, והוא כבר קם ממיטתו והלך לבית הכנסת לתפילות ולשיעורים.

כשהחל מרדכי להתחזק עוד יותר, וכבר שב קצת לאיתנו הראשון, חשב שהגיע הזמן לקיים את קבלתו מימי חוליו, וקבע לעצמו כשעתיים ביום, בהם יחפש ויחזר אחר הוורטים המוצלחים ביותר שיש לו באמתחתו, יכתבם ויעבדם באופן שיהיו ברורים ומאירים לקורא בהם.

כשעברו כמה שבועות בהם עבד מרדכי על הכנת חיבורו, וראה עד כמה עמל ויגיעה כרוך בכתיבת וורט אחד, הוא החל להעריך ולייקר עוד יותר את מחברי הספרים. תמיד חשב שהיות ובאמתחתו מצויים אלפי וורטים מוצלחים, אם הוא רק יחפץ, בשבוע אחד הוא יכול להוציא ספר ובחודש סדרת ספרים. כעת הוא נוכח לדעת שכתבת וורט אחד מוצלח, שהוא כבר יודעו ומכירו שנים רבות, ו'מכרו' בהזדמנויות רבות ואף אמרו בציבור, בכל זאת, כתיבתו אורכת זמן רב, הוא כותב ומחפש מקדים את המאוחר ומאחר את המוקדם, והוא מנסה לגבנות באופן כזה, ולאחר מכן חושב שבנייתו באופן אחר תהיה מוצלחת יותר, אזי הוא מקיים בכך 'תורת קונים בנין', יוצא תחת ידו וורט שאכן לו הקורא בו יוכל להתענג במתיקות התורה ועמלה העולה מהדברים.

כתיבת המקורות המדויקים היה אחד מהדברים שבהם מרדכי השקיע זמן רב. כשאומרים וורט לחבר ואפילו בציבור, ניתן לומר 'חז"ל אומרים', או 'כתוב בספרים הקדושים', אבל כאשר מעלים את הדבר על גליון, יש להביא מקור נאמן לכל דבר, וצריך להתחקות אחר שורשי הדברים, ופעמים רבות שחיפוש אחר דברי חז"ל מסוימים יכול להארך זמן רב.

לאחר שמרדכי היה מסיים וורט שלם, והיה חוזר וקורא בו ומשלב את קריאתו, ונראה היה בעיניו שהדברים מאירים נכתיבתו, הוא וורה נותן שבח והודיה לה' שמלבד מה שהצילו ממיטת חליו ומידי של מלאך המות, עוד זיכהו ה' לכתוב דברי תורה באופן כה בהיר מובן ומחזור. לאחר מכן היה 'מצלם' את הדפים ושולח אותם להקלדה, כאשר הצילום נשאר בידו למקרה שאם החומר יאבד, שלא יפסיד את כל עבודתו, כפי שכבר אירע לו פעם בעבר, ולאחר יום או יומים היה מקבל את החומר מההקלדה, מגיה אותו ומתקן תיקונים, ולאחר ששוב היה מקבל את החומר מתוקן, היה מוסיף תיקונים אחרונים.

כל העיסוק סביב צילום החומר ושליחתו להקלדה, התיקונים ושליחתו חזרה פעמים שלוש, גזל ממנו זמן רב ויקר, במיוחד שלפעמים יכלו לעבור שלושה או ארבעה ימים בין פעולה לפעולה, פעם לא הסתדר לו ללכת לבית המקלדה, וכמעט תמיד המקלדה היה עסוק יתר על המידה, כך שהיה עליו להמתין שהוא יתפנה להקליד את דפיו, וכהנה כל מיני בעיות ועיכובים המצויים בעבודתו מסגנון זה, אלא שביריה אחרת לא היתה בידו, וכך הוא המשיך עוד כמה חודשים.

ביום השנה לשחרורו מבית החולים ערך מרדכי 'סעודת הודיה' מצומצמת לבני משפחתו, בה נשא שיר ושבח לה' שהצילו מיד מלאך המות, והחזירו לחיים, ובמיוחד במהלך הסעודה הפתיעו אותו בניו ותנניו, כשהביאו לו מתנה מלבנית עטופה, כשהם אומרים, שזו מתנה קטנה במידות אך רבה בשימוש. כשפתח מרדכי את האריזה העטופה, גילה בתוכה 'מחשב נייד' משוכלל ויקר, כשעליו מודבק גליון נאה בו כתבו לו בניו משפחתו, שראו עד כמה חשוב לו הוצאת ספרו לאור עולם, וככל הנראה ספר זה יוסיף הרבה אורה וקדושה בעולם, ועל כן היצר מרבה הלחם לו ולהציר את צעדיו, לכך הם רכשו לו מתנה נפלאה זו, בה יוכל לכתוב את הוורטים, לתקן ולשכלל את הדברים, והכל בקטל הקלות.

אחד מבני המשפחה שהבין מעט מבחשבים, העביר למרדכי 'קורס' קצר בענייני המחשב,

בפרשת השבוע, חלקם באים בגלל העונג הרב לשמוע מפי דברי תורה המתוקים מדבש, ואילו חלקם האחר מהציבור משתתף בשיעור, רק בשביל לשמוע ממרדכי את מילותיו הטובות והמעודדות. היו שאף הוסיפו לטעון עליהם, שכל מה שלפרקים הם מחסירים שיעור, הוא רק בשביל התענינותו של מרדכי מה אירע עמו. השתתפותו הנגה בצערנו של השני, ושמתו עם אחר בשמתו, היתה מעומק ליבו, כך שלא פלא שהיה אחד מהאהובים בקהילה ומוחוצה לה.

היה זה בתחילת אחד החורפים האחרונים, כשמרדכי לקה בהצטננות קלה, מלווה בדלקת גרון, אלא שבמקום להמחלה תחלף כעבור ימים ספורים, היא החלה להסתבך, והחייקד שתחילת מושבו היה בגרון, ירד פנימה לריאות, ומרדכי לקה גם בדלקת ריאות. דלקת הריאות התחזקה והחמירה, והאנטיביוטיקה שניתנה לו לא הועילה, ועל כן הוא נשלח ל'בית החולים', לקבל טיפול אנטיביוטי אינטנסיבי דרך הוריד, שבדרך כלל תוך כמה ימים מועיל טיפול זה להרפא מדלקת ריאות.

שכב לו מרדכי במחלקה ה'פנימית', כשהוא מתכנן את צעדיו לימים הבאים בהם 'ישוחרר' מבית החולים, אלא שלפתע חלה התדרדרות נוספת במצבו, והדלקת שבריאותו התפשטה והתחזקה, תוך כדי שמצב גופו נחלש, וכמעט שלא נשם בכוחות עצמו, והיה בסכנת חיים. הרופאים העבירוהו מהרה למחלקת 'טיפול נמרץ', כשרה הם מנסים להצילו ממחלתו הקשה ומצבו הנורא.

שבועות ארוכות שכב מרדכי במחלקת טיפול נמרץ, כאשר בכל אותה תקופה, רוב הזמן הוא היה מורדם ומונשם, ולא היה נראה כל שינוי והצלחה, ובני המשפחה וכל ידידיו כבר חששו מהבאות.

כשבני הקהילה אירגנו 'יום תפילה' לרפואתו, כמעט כולם הגיעו והתפללו לרפואתו. רבים גם נסעו לקברי צדיקים להתפלל עליו, והזכירוהו לתפילה לפני גדולי ישראל. באותה עת של חסרון, שהוא לא היה בתוככי הקהילה, הרגישו חלק עוד יותר את מעלותיו הנפלאים, שהוא מיוחד במידותיו ומעשיו הטובים, ומאור פניו בכל עת. בזמנים אלו הרגישו הכל עד כמה הוא אהוב על כל בני הקהילה, ועד כמה מילותיו הטובות ומאור עיניו הזורח חסר לכל אחד ואחד.

פגלת הרבים אינה חוזרת ריקם, במיוחד כשהיא יוצאת מעומק הלב ומתוך דאגה כנה ואמיתית, ובסייעת דשמיא מיוחדת חלה הטבה במצבו של מרדכי, שכבר יכלו להסיר ממנו את ההרדמה, ולאחר עוד תקופה מסוימת, כבר העבירוהו חזרה למחלקה הפנימית, כאשר אצווה לו עוד תקופת אשפוז לא קצרה. באותה תקופת אשפוז באו לבקר כמעט כל בני הקהילה, בכל יום באו אליו לבית החולים אחד או שנים מבני הקהילה, התענינו בחוליו ואיחלו לו רפואה שלימה בקרוב.

אחד מידידיו של מרדכי, כשבא לבקרו ושמע ממנו שעדיין הוא זקוק לרחמי שמים מרובים, הציע בפניו 'סגולה' ששמע בעבר, שאדם המגיע לשערי מות ומבקש להנצל, יקבל על עצמו 'בלי נדד' לעשות איזה שהיא מצוה מסוימת, שבכדי לעשותה צריכים יישוב הדעת ובריאות הגוף, וזכות קבלה זו יכולה להיות להצלחה גדולה. הוסיף הידיד וסיפר, שהוא שמע על אחד מהתלמידים החכמים המופלגים שהגיע לשערי מות, ויקבל על עצמו באותה שעה, שיחבר ספר על אחת מהמסכתות שאינם נלמדות כסדרן, ואין עליהם מועד חיבורים. וכשהביא תוך כסדרן, כתב חיבור מיוחד על מסכת הוריות, ומלבד זמניתו שהביא, זכה שחיבורו שנכתב מתוך עמל ויגיעת התורה, התקבל בקרב הלומדים, וראו בו אור גדול המאיר את כל הסוגיות הקשות והמורכבות במסכת זו.

כשיצא אותו ידד מביקורו, החל מרדכי להרהר ברעיון שאמר לו. מי כמוהו יודע שמצבו אינו שפיר כלל, וברגע קט הוא יוכל לחילה לחזור למצבו הקודם, מחמת החייקד שעדיין מקנן בגופו החלש, ובנודאי שהוא צריך זכויות רבות בכדי להנצל. אלא שיחד עם זאת חשב, שלצערו הרב הוא לא זכה להיות תלמיד חכם העוסק בתורה יומם ולילה, אלא הוא רק 'בעל בית' הקובע עתים לתורה, ולמרות הקפדתו לו אותו הלימוד שיהיה דבר יום ביומו, והוא מוסיף להכינו ולחזור עליו, ואף בקיאותו הנרחבת בוורטים על התורה, בכל זאת אינו ראוי כלל לאיצטלה זו של 'מחבר ספר'.

אולי, חשב לפתע מרדכי בליבו, אני יכול לכתוב חיבור על התורה, שיכלול בתוכו וורטים נפלאים על התורה, מסודרים לפי סדר הפרשיות, כשכל מי שיעיין בספר יגיע לאהבת התורה, ויוכל להתענג על ה' ולהתקרב לה' ותורתו. איש הצוות הרפואי שנכנס באותו רגע לחדרו בשביל לתת לו תרופה מסוימת, העיר את מרדכי מהרוריו, ולאחר שנתן לו את התרופה, ביקש מרדכי

אחד מהסמנים בהם ניכרת נבחנת הקילה, הוא מי הם אלו העורצים והנכבדים בעיני הקהל, אותם אלו שהציבור נושא אליהם את עיניהם, מביט על אורחותיהם ומבקש ללמוד מהם. אם מדובר ב'תלמידי חכמים מופלגים', שידים רב להם בכל חלקי התורה, שיחד עם רב הקהילה, הם אלו שהציבור חפץ בקרבתם, מתענג על דבריהם, אות ומופת הוא שמטרת בני הקהילה היא לקיים את מצוות ה' וכל ימיהם המה שרשרת אחת של עליה בתורה ויראה, וזה מה שבראש מעיניהם. אבל אם רוב בני הקהילה נמשכים אחר כמה עסקנים ועשירים שקבעו אותם משכנם בתוכם, אות ומופת הוא שחלילה אינם יודעים לייקר את התורה והחשיבה, ולא בהכרח שבראש מעיניהם עומד שמירת התורה והמצוות ולימוד התורה בכל עת.

גם באותם קהילות שגורלם לא שפר עליהם, ומלבד 'האיש שעל העדה', אין ביניהם תלמידי חכמים, אלא כולם הם אנשי עמל ומעשה, אשר קובעים עתים לתורה, ניתן לראות אם הערכתם היא לאלו המצליחים יותר בעסקיהם, או לאותם מחבריהם שעשו את מלאכתם עראי ותורתן קבעו, אלו המתמידים יותר, שקביעותם היא קביעות אמיתית ללא כל חיסורים, המשקיעים גם להכין את השיעור ששומעים, ומשתדלים לחזור עליו, ומנצלים כל עת פנוי ללימוד ועיון, ומבכרים על עינוג השבת בשינה שהיא תענוג, את הענוג הגדול שבעינוגים, ובו מענגים את שבתותיהם, בתוספת שעות רבות של לימוד ויגיעה בתורה, וכדברי הרמ"א בהלכות שבת (סי' ר"צ), בשם הירושלמי, 'ופועלים ובעלי בתים שאינם עוסקים בתורה כל ימי שבוע, יעסקו יותר בתורה בשבת מתלמידי חכמים העוסקים בתורה כל ימי השבוע, והתלמידי חכמים משיכו יותר בעונג אכילה ושתיה קצת, דהרי הם מתענגים בלמודם כל ימי השבוע', וכידוע מאמרם של הרבנים הדרשנים, שבדורינו רבים הם שדוקא כלפי הלכה זו, מקיימים בהיזרזר את דברי רבן שמעון בן גמליאל (ברכות י"ז ב'), 'לעולם יעשה כל אדם את עצמו כתלמיד חכם'.

קהילת 'תפילת ציבור' שהתייחדה ברוב מעלותיה, היתה ניכרת גם בסממן זה. למרות היות כל בני הקהילה אנשי עמל ויגיעה, כולם ידעו את חשיבות התורה וקביעות העיתים לטיקון בה. כל אחד מבני הקהילה השתתף לפחות באחד משבוע השיעורים שנאמרו בה יום יום, בשעות שונות וברמות חלוקות ובנושאים מגוונים, כך שבפני כל חברי הקהילה עמדו לבחירה השיעורים השונים שכל אחד יוכל למצוא לעצמו את השיעור שילבו היתף, והסגנון שמתאים עבורו. מעלתם של בני הקהילה היתה גם בהערכתם לאותם כמה יחידים, שלמרות עבודתם הקשה בה עסקו להביא טרף לביתם, בכל זאת, בכל עת ושעה היו עוסקים בתורה הקדושה, כאשר ביניהם היו גם כאלו שניתן לשאול אותם בכמה וכמה מסכתות, ואף בחלקים נוספים מחלקי התורה, וגם אם לא ידעו להשיב מיידית, הם לא היו נחמס ושוקטים עד אשר יחפשו וימצאו אחר תירוץ המתיישב על הלב.

אחד מאותם יחידים המוערכים בקרב בני הקהילה, היה מרדכי. מיוחדותו היתה בקביעותו הרבה הקדים לבוא שעה ארוכה כטרם תחילת השיעור היומי, ובמהלך שעה זו היה לומד את ה'דף' פעם ופעמיים, כאשר השיעור היומי היה אצלו הדבר בעל החשיבות הראשונה בסדר יומו. זאת ועוד, שכל עת מצוא היה לומד את הפרשה עם פירוש רש"י, ומרבה לעיין במפרשי התורה, עד שהיה בקי בענין באלפי אלפים של וורטים על הפרשה, וכל אחד שהיה פוגש, היה ממחר לעדכן אותו בחידוש הנפלא שראה היום, בפלפול המיוחד שהתחדש לו לפני שעה קלה, כך שכל מי שהיה נפגש עמו היה יוצא שבע ומעונג בדברי התורה, ומלווה בצידה לדרך, שיוכל הוא 'למכור' את הדברים הנפלאים במקום אלו פניו מועדות, כך שטבעי היה הדבר שכאשר חפצו לייסד שיעור בפרשת שבוע בכל ליל שבת קודש בלילות החורף הארוכים, ובצהרי היום בימי הקיץ הארוכים, ביקשו ממרדכי שייסד שיעור זה וימסרנו בציבור, שעצם שמו של מרדכי כבר היה דיו בשביל למשוך את הציבור שיצטרף לשיעור.

מלבד מעלותיו אלו, התייחד מרדכי גם במידות טובות ומתוקנות. תמיד הוא היה עוזר לאחרים, מסייע למי שצריך, מוטיט יד במקומות ששמחים ליד כזו, ובמיוחד במאור פניו שהקנינו שלוה ושמחה על כל רואיה, ובמילותיו הטובות שהיו גולשות מפיו לכל אחד, בהם היה מפרגן מעומק ליבו, ותמיד מצא את הנקודה המדויקת בה כל אחד ישמח שיתענינו בו ויאחלו לו את האיחולים המתאימים.

היו שאמרו ששומעי לקחו על מרדכי בשיעור השבועי

אזכור אג בני המשפחה לייחוד הפרשה עם פרש"י.

משנתה ושמעה קולות משונים. בתחילה היא פחדה שגנב נכנס לביתם, אך כשהבחינה שבעלה אינו במיטתו, היא נבהלה עוד יותר וצממורת נוראה חלפה בה, ומיד קמה ממיטתה והלכה לפינה הקטנה בירכתי הבית, במקום בו בעלה יושב בכל עת עם המחשב, וראתה שאכן דמיונה לא כיזב בעדה. המחזה שראתה היה נורא מכל דמיון, בעלה, אותו יודי יקר שעד לא מזמן היה לו שייכות לתורה והתענג על כל סברה יפה וחיידוש נפלא, והתייחד במידות טובות, עזר וסייע לכל יהודי, והאיר פנים ועודד כל הזקוק לדבריו הטובים והמעודדים, הוא יושב כעת בעיצומה של השבת מול המחשב?! הזעקה הנוראה שיצאה מפיה כמעט לא השפיעה עליו, הוא הביט עליה במבט רדוד ואטום, ומיד חזר למסך המחשב.

נפילתה מעולפת מצער אף לא הקימה אותו מהמחשב. רק קול בנותיו הצעירות שהיו בביתו שהתעוררו מזעקות אמם ומצאו אותה מעולפת על הרצפה, ופצחו בזעקות אימה, זעזעו קצת את ליבו, הוא הביט אליהם במבט קר, ומיד קם מקום שבת על יד המחשב, סגר את המחשב ונטלו עמו וכך יצא את ביתו.

זעקות הבנות העירו את השכנים שחשו למקום והזעיקו עזרה רפואית לאם ששכבה מעולפת במרכז החדר. היות ולא ידעו מה סיבת העלפון, וחשבו שזו סיבת זעקותיהם המרות של הבנות, ניסו להרגיע את הבנות הזועקות, וחיפשו אחר אבי המשפחה, אלא שהלה כבר לא נמצא בביתו.

בבוקרו של השבת כבר כל בני הקהילה שמעו על השוד והשבר שנפל בחלקו של מרדכי, שמעמדו הרב כאחד מחשובי ואהובי הקהילה, הפך להיות למחלל שבת ובעל עבירה ועובר על כל התורה כולה. עקבותיו של האב הובילוהו לאחת מערי הפשע בארץ הקודש, מקום עבירה ועון, בה מצא לו את משכנו. אחד מבני הקהילה שנצרך להגיע לאותה עיר לצורך ביקור אצל רופא, התפלא לראותו מהלך ברחובה של אותה עיר 'רעה וטמאה אלוקים', כאשר זקנו הגדול הושחת, ולבוש כאחת הריקים הפוחזים והפושטקים, הוא החל לחיות חיי פורק עול מוחלט, ולא היה נראה שונה מכל החולגנים שהילכו באותה מקום.

דפי החידושי תורה שאותם הקליד במחשב, עמדו מיותמים בירכתי הבית, כאשר כל בני משפחתו בוכים את קוצר דעתם במתנה 'המיוחדת' שנתנו לו, שעל ידה ומחמתה איבדו את אביהם וראש משפחתם, וקיבלו תמורת זאת בושות גדולות ועצומות לאין ערוך ושיעור.

כשר בקהילה פנה אל ר' זליג הידוע כמומחה גדול להשיב לב אבות על בנים, ולהחזיר את כל אותם האובדים לצור מחצבתם, וביקש ממנו שינסה לפעול בענין, להוציא את מרדכי מתוך עמק הבכה ושאלו התחתית אליו קרע, ר' זליג ביקש לשמוע את סיבת נפילתו של מרדכי ומה גרם לו להגיע למצבו הנוראי בו הוא נמצא כיום, וכששמע את סיבת הדבר, השיב ר' זליג לרב הקהילה, שהנסיון מורה שמאוד קשה להשיב את אלו שנלכדו ברשת זו של השטן הזה, ועל כן הוא אינו רואה על סיבה ותועלת להשקיע ולטפל במקרה קשה ונוראי זה.

השיבו הרב, ר' זליג יקירי, לדעתי ההשקעה בהחזרת מרדכי בתשובה שלימה, היא כדאית עד מאוד, וזאת משום שבטוח אני שזוהר מעשיו בימים הטובים, וודאי שניתן להצילו מלבדו זה שהוא שרוי בתוכו. ולשאלת ר' זליג מהצילן הרב כה בטוח שביכולי מרדכי לשוב בתשובה שלימה, השיבו הרב, היות והכרתי את מרדכי קודם נפילתו הנוראית הלזו, ואת מעלותיו ומידותיו הטובות שנתברך בהם, בלמדי את הפרשה עפרש"י, הגעתי להכרה זו.

ידידו ומכריו של מרדכי, יחד עם בני משפחתו, הרגישו עליו שכלל הנראה עוברת עליו תקופה קשה. הוא כבר לא האיר פנים לכל אחד, צהלתו כבר לא נראתה עליו, אלא פניו היו כבויים כמו כל אלו המסכנים ש'מכורים' למחשב בכל עת ושעה. גם סגנון דיבורו המתחשב והמפרגן ולשונו הנקיה והצחה, שונתה לשון פחות מתחשבת ויותר זולה, הוא החל לזלזל באחרים, דבר שלא היה מעולם, ואף כל הנהגותיו היו בחוסר עדינות משוועות וכמוהן שבעקבות כך החל יותר להיות תכנן ובעל מחשבות רמאות ומריבה.

כל אלו שינסו לדבר עמו ולנסות לשמוע ממנו מה אירע לו, בשל מה הסער הגדול הזה, התפלאו עד מאוד מתגובותיו. 'הזהר מרדכי' שאלו רבים, ונשארו ללא מענה. אלו שסבלו ממצבו זה יותר מכולם, היו רעייתו וכל בניו ובנותיו, חתניו וכלותיו וכל נכדיו ונכדותיו. במעל אב וסב מיוחד ועינם הליכות ודיבור עד מאוד, הפך להיות אדם אחר לחלוטין, אשר כל מידותיו הטובים נעלמו כלא היו.

השלב השני בהתדרדרות של מרדכי היה כבר יותר נראה לעיניו כל. הוא פשוט הפסיק להגיע לבית הכנסת לשיעורים ולתפילות. בתחילה 'רק' איחר מעט, ולאחר מכן איחר הרבה, עד שהיה נראה רק בתפילה פעם בכמה ימים. את זמני התפילות והשיעורים החליף בישיבה מול המחשב.

המשיכה אחרי המחשב והכריכה אחריו, גרמו לכך שמרדכי גם הפסיק ללכת לעבודתו היומית, ותקופה קשה של קושי כלכלי החל להיות בבית. הבית שהיה תמיד סמל של יציבות כלכלית ובית הכנסת אורחים, שמש מכל אורח ונסיון ועיוני החל לשכון בו כבוד, כאשר בני המשפחה הרחבה מנסים לעזור מעט בידי עקרת הבית להמשיך להחזיק את הבית גם בתקופה קשה זו, כשכולם מקוים שהיא תעבור ותחלוף מהרה.

השבת בביתו של מרדכי, שתמיד היתה 'מעין עולם הבא', נהפכה להיות 'מעין גיהנם'. בקושי אמר מרדכי את הקידוש, כאשר לשאלת נכדיו מדוע אינו שואלם שאלות ומספר להם את הוורטים שלו, היה משיב בקול ענות חלושה, שאינו מרגיש טוב. ולמרות שבשבת קודש המחשב היה כבוי, בכל זאת, בקושי היה מרדכי מגיע לבית הכנסת לחלק מהתפילות, הוא היה מרגיש רע עד מאוד. עד הרגע האחרון לפני השבת היה מרדכי יושב ליד המחשב, וכל השבת היה ממתין לעת יציאתה, בכדי שיוכל לשוב למקומו על יד המחשב.

באחת הימים כשנערכה שמחה משפחתית, ובקושי נראתה בלאחור בני המשפחה לנתק את אביהם מהמחשב ולהביאם עמם, הבחינו הבנים החרדתם, שאביהם כלל לא בירך לפני שאכל. מראה זה הביאם לידי דמעות רבות, הברך וכן עתה בימינו, שאבי המשפחה אינו מברך אף ברדת הנהגין לפני אכילתו, ולא מקפיד ליטול ידיו קודם אכילת לחם, שומו שמים!

בניו שלא ידעו כלל על מצבו האמיתי, החליטו בליבם שעליהם לדבר עם רב הקהילה, לספר לו על מצבו של אביהם, ולבקש ממנו שישוחח עם אביהם וינסה להעמידו בקרן אורה. במיוחד שכל ימי היתה לו שמחה והנאה רבה עד מאוד בלימוד התורה, אם כן היא יתכן והוא הצליח לירד מטה מטה כל כך הרבה. האמת היתה שכבר באותה עת ליבו של מרדכי חלל בקרב, החיבור התמידי שלו למחשב ניתק לו את כל כשריו וחיבוריו עם התורה הקדושה והמצוות. הוא החליף את מי התורה הזכים והצלולים, במים רעים ומדוחי שוא, וכבר לא היתה לו כל שייכות לתורה, ובפנימיותו הפך להיות לפורק עול מוחלט.

הפיצוץ הגדול התקרב ובא, היה זה בליל שבת קודש בשעה מאוחרת, כאשר רעייתו של מרדכי התעוררה

איך מפעילים אותו ועל מה צריך להקיש וללחוץ, ועוד כמה דברים הנצרכים. תוך זמן קצר למד מרדכי את כללי השימוש במחשב, והחל להקליד בעצמו את הוורטים שערך.

כשסיים מרדכי כתיבת וורט אחד, שמחתו היתה גדולה ורבה. הכתיבה דרך המחשב, היתה עבורו חוויה נחמדה, ובמיוחד שבמחשב כך כך קל לתקן ולהעביר קטעים ממקום למקום, שבעבר שכתב ושחל להקלדה, דברים אלו שהיו קשים ומסבכים. גם החיפוש אחר דברי חז"ל היה לו פשוט ביותר עם התוכנות המתקדמות של חיפוש ואיתור במאגרי מידע של ספרי קודש.

באותה עת התפעל מרדכי עד מאוד מעוצמתו הרבה של המחשב, שעל ידיו ניתן להקל על פעולות רבות ומביא תועלת מרובה בדברים שונים, ואמר לעצמו, שהמחשב הוא היצים בעיני השטן, שכלי שתכלית ייצורו לא היה בהכרח לדברים טובים ומועילים, ניתן לקדשו בכתיבת דברי תורה ובחיפוש ומציאת מדרשים שאינם מצויים וכהנה מעלות רבות ומגוונות.

לו היה מרדכי יודע למה יביאנו ויובילו המחשב הפלאי שלו, הוא לא היה מתפעל ממנו כלל, ולא היה מעלה על ליבו שהטן הציגם בעיני השטן, אלא היה מבין שהוא שהטן בעצמו, הוא מלאך המות, והוא אחד מהנסיגות הקשים שה' מנסה אותנו בדרך קשה זה של 'עיקבתא דמשיחא'. אך כעת עדיין מרדכי לא ידע מה יהיו תוצאותיו, על כן התפעל עד מאוד ממעלותיו של מכשיר פלא זה.

יחד עם התפעלותו זו מהמחשב, נכנסו בליבו הרהורים ומחשבות של פלא, על אותם רבנים המזהירים בכל עת מפני המחשב ותוצאותיו הרעות, הרי המחשב מביא רק תועלת והוספת תורה ועמלה. כנראה, כך תהיה בליבו, אותם הרבנים לא יודעים מה זה מחשב ומה תועלתו הרבות, ועל כן הם שומעים לעסקנים מסוימים שיש להם דבר נגד מכשיר פלא זה, ומחמת כן הם כתבו והזהירו כן. אילו הייתי יכול, הוסיף מרדכי להרהר, הייתי הולך מרב לרב ומראה לו את מעלות המחשב, כדי שימליצו לכל לומדי התורה שיקנו מכשיר פלא זה, ובודאי שיכולו להרבות עוד ועוד תורה ועמלה.

במשך הזמן בו השתמש מרדכי במחשב לכתיבת חידושי תורתו, הוא החל לגלות שיש במחשב דברים נוספים בהם ניתן לעיין ולראות, וככל שעברו הימים הרגיש מרדכי בליבו שהוא נמשך אחרי מכשיר פלא זה, ובכל עת מצוא שהיה לו, היה יושב מול המחשב, ושעות על גבי שעות היה עסוק בו.

משיכה זו היתה כה חזקה, עד שגם כשהיה מתעורר משנתו באמצע הלילה, מיד היה הולך לפינתו בביתו, מפעיל את המחשב ויושב מולו עד עלות השחר ואף לאחר מכן. היה למחשב משיכה מיוחדת שביטלה ממנו כמעט את 'כח הבחירה', שבכל עת ושעה הוא היה מרותק למחשב וכרוך אחריו, ולא היה ניתן לנתקו ממנו גם לא בעבור דברים חשובים.

התוצאה הפשוטה של כריכתו זו אחרי המחשב היתה, שכל החידושתא ששמעתא שהיתה לו כל הימים, נעלמה ממנו. הוא כבר לא שש ושמח על כל חידוש שראה, וורט שהתחדש, ותוך זמן קצר, גם השיעור בפרשת שבויע אותו אמר זה שנים רבות בחן ובחסד ובריחא דאורייתא, איבד את חינו בעיני שומעיו, היות והברק היה חסר בדברים, ומרדכי מסרו בלא חשק והתלהבות, ולא עברו הימים וכל משתתפיו עזבוהו. גם בתוכניתו הגדולה, הקבלה שקיבל כשהיה על מיטת חוליו, לכתוב את ספרו המבאר ומאיר את דברי התורה, שמחמת זאת רכשו לו ילדיו וחתניו את המחשב, הוא הפסיק לעבוד ולהתקדם, אלא בכל עת ושעה היה עסוק סביב המחשב, ולא עזבו מלשבת מולו ולהגות בו.

מנין בלימוד פרשתינו עפרש"י הגיע הרב להכרתו זו?

תשובה ל"סיפור ושאלה בציוד" מגיליון פרשת האזינו והג הסוכות ושמת תורה:

בתשובה לשאלה, מנין בלימוד פרשתינו עפרש"י הגיע אשר למסקנה בשאלתו, אודות הנסיעה הצפויה לו לאחת מהארצות בהם מצויים חטיפות של אנשי עסקים לצורך כופר, וכל הנחטפים נכנסים לסכנה גדולה, האם כאשר מדובר בעסקת ענק שאינו יכול לשלוח שליח, ונתר לו לסייע בעצמו, או שאסור לו להכניס עצמו לסכנה זו לצורך הפניסה. אשר הגיע למסקנה, שהרב התכוון לרמוז לו בדברי בלימוד ולעיין בפרשה עפרש"י, שמתור לו לסייע לאותה ארץ מצויים בה חטיפות אנשי עסקים, מחמת שהוא התאמץ רבות להוסיף פעלים בשמירת התורה והמצוות, והרי הוא נכלל באלו הצדיקים שעליהם נאמר שה' שומר עליהם, וזאת מדברי רש"י ל"ג, ע"ה, "אם חבב עמים כל קדשיו בידך והם תפלו לרגלך ישא מדברתיך", וביאר רש"י, "כל קדשיו בידך. כל צדיקים וטוביהם דבוקו בך ולא משו מאחרך ואתה שומרם. והם תכו לרגלך. והם מתמצעים ומתכנסים לתחת צלך". מבואר בדברי רש"י, שכל אלו הדברים בו ולא משים מאחריו, ה' שומרם, ועל כן הוא יכול לסייע בלא דאגה לאותו בלימוד ארץ.

תשובות לשאלות המתפרסמות בעלון זה, יש לשלוח בכתב ברור וקריא, בצירוף שם, כתובת וטלפון, עד ליום ג' בשעה 23.00 בלבד לפקס' 9741115 - (08) [מחור': בקידומת 8 - 972 +] (24 שעות) [או למייל yaepstein@aol.com עד יום ב' בערב בלבד]

הפרסים לשבוע זה: ספר "מדרש תנחומא" ב"ב.
עוד שלושה זוכים מוספים. כל אחד בספר "תוספות השלם על התורה", חלק ב'.
הפרס לשבוע זה על "סיפור ושאלה בציוד": שני זוכים, כל אחד בספר "עובת הסנחמן וההשדלות".

להצטרף, הארות ותגובות וכל עניני העלון, ותרומות והנצחות, יש לפנות למערכת בפקס ובמייל הנ"ל

לתקופת נסיון, ניתן לקבל כל שבוע את העלון בפקס או באימייל (ללא תשלום). המעוניינים לקבלו, ישלחו את שמם וכתובתם בכתב ברור, בתוספת מס' טלפון לביורור, לפקס המערכת או למייל: yaepstein@aol.com